

Serdivan/Sakarya, Turcia); Thibaut Castelli (Universitatea Paris Ouest Nanterre La Défense, Paris, Franța); Sergej Ušakov (Institutul de Arheologie, Simferopol/Crimeea, Russia); Sergej Bočarov (Institutul de Arheologie, Simferopol/Crimeea, Russia); Johannes Nollé (DAI München, Germania); David Engels (Université Libre de Bruxelles, Belgia); Mustafa H. Sayar (Universitatea din Istanbul, Turcia); Glenn R. Bugh (Universitatea Virginia Tech/ Blacksburg, SUA și Universitatea din Kent at Canterbury, Anglia); Marie-Astrid Buelens (Université Libre de Bruxelles, Belgia); Maria Bărbulescu (Universitatea „Ovidius” din Constanța, România); David Braund (Universitatea din Exeter, Anglia); Ioan Piso (Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, România); Marta Oller Guzmán (Universitat Autònoma de Barcelona, Spania); Giorgio Rizzo (cercetător independent, Roma, Italia); Federico Russo (Universitatea din Konstanz, Germania); Hale Güney (Universitatea Ipek din Ankara, Turcia); Michael A. Speidel (Universitatea din Berna, Elveția); Filiz Dönmez-Öztürk (Universitatea Mimar Sinan Güzel Sanatlar din Istanbul, Turcia). Atragem atenția că activitatea de editare a volumului „Interconnectivity” a presupus și o corespondență intensă cu acești specialiști pe parcursul întregii etape 2014.

2. Masă rotundă, cu participarea membrilor echipei și a unor specialiști din afara proiectului din Iași, organizată pe 24. 01. 2014. Pe lângă discuția privind diferitele modele de relații externe în funcție de materialul documentar: similitudini și particularități (cu implicarea tuturor participanților), au fost prezentate trei comunicări. Victor Cojocaru a vorbit despre „Bibliographia classica orae septentrionalis Ponti Euxini I” ca obiectiv prioritar asumat la etapa 2014 a proiectului. Lucian Munteanu și Sever Boțan au prezentat succint activitățile desfășurate în cadrul proiectului la etapa 2013. Costel Chiriac a adus în discuție dinamica relațiilor externe ale orașelor grecești de la Vestul și Nordul Mării Negre pe baza circulației materialului vitric. Totodată, a fost discutată strategia de desfășurare a activităților prevăzute la etapa 2014. În perspectiva finalizării proiectului a fost propusă organizarea unui simpozion internațional cu tema „Mobility in Research on the Black Sea Region”, menit nu doar să dea seama asupra rezultatelor și perspectivei cercetărilor desfășurate în cadrul proiectului PN-II-ID-PCE-2011-3-0054, ci gândit și ca un pas important în perspectiva aplicării cu un proiect european (H2020) care să permită inclusiv aprofundarea unor aspecte privind relațiile externe ale orașelor grecești din arealul Pontului Euxin. Discuția în acest sens, demarată cu prilejul mesei rotunde, a fost continuată pe parcursul etapei 2014 și a permis coagularea unei colaborări cu membrii echipei unui alt proiect Idei menită să crească impactul scontat în plan național și internațional al reuniunii științifice amintite. Este vorba despre proiectul PN-II-ID-PCE-2012-4-0490 *The „Other” in Action. The Barbarization of Rome and the Romanization of the World* (<http://arheo.ro/romanization>), iar discuțiile purtate între membrii echipei celor două proiecte au permis definitivarea titlului simpozionului prevăzut la etapa 2015 – “Mobility in Research on the Black Sea Region (PN-II-ID-PCE-2011-3-0054 and PN-II-ID-PCE-2012-4-0490 to H2020)”.

3. Deplasări externe (documentare și diseminare). Au fost efectuate șapte deplasări

externe în scopul documentării pentru obiectivele asumate în cadrul proiectului, respectiv în scopul diseminării rezultatelor obținute – la München/Germania (Livia Buzoianu), la Trier/Germania (Victor Cojocaru), la München/Germania (Mădălina Dana), la Tours/Franța (Victor Cojocaru), la Cracovia/Polonia (Costel CHIRIAC), la München/Germania (Victor Cojocaru), la Bonn/Germania (Victor Cojocaru). Datele exacte, inclusiv rapoartele științifice și de activitate, privind deplasările externe menționate se regăsesc în fișa de evidență a cheltuielilor încărcată pe platforma on line și pot fi consultate la dosarul proiectului păstrat la Filiala din Iași a Academiei Române ca instituție ordonatoare de credite.

4. Deplasări interne (documentare și diseminare). Au fost efectuate 13 deplasări interne (la instituții de profil din țară și pe șantiere arheologice), atât în scopul documentării pentru obiectivele asumate, cât și a diseminării rezultatelor cercetărilor desfășurate în cadrul proiectului – la București, 17-21 martie (Sever BOȚAN); la Tulcea, 25-28 martie (Sever BOȚAN, Costel CHIRIAC); la Cluj, 4-6 mai (Victor COJOCARU); la Călărași, 2-4 iulie (Sever BOȚAN); la Slava Rusă/Ibida, iulie-august 2014 (George BILAVSCHI, Sever BOȚAN, Lucian MUNTEANU); la Cluj, 7-10 august (Victor COJOCARU); la Constanța, 1-4 octombrie (George BILAVSCHI, Costel CHIRIAC, Victor COJOCARU, Lucian MUNTEANU). Datele exacte, inclusiv rapoartele științifice, privind deplasările interne menționate se regăsesc în fișa de evidență a cheltuielilor încărcată pe platforma on line și pot fi consultate la dosarul proiectului păstrat la Filiala din Iași a Academiei Române ca instituție ordonatoare de credite.

5. Comunicări la manifestări științifice internaționale (diseminare). Au fost prezentate 11 comunicări, de către membri ai echipei și legate de obiectivele asumate în cadrul proiectului, la următoarele manifestări științifice internaționale: Simpozionul internațional

Honneurs civiques. La politique des honneurs dans les cités grecques de l'époque impériale

, Tours/Franța, 15-17 mai (Victor COJOCARU:

Les statues honorifiques dans la documentation épigraphique et iconographique de la mer Noire à l'époque impériale

); Sesiunea internațională

Pontica 2014: 135 de ani de muzeografie dobrogeană

, Constanța/România, 1-3 octombrie (George BILAVSCHI:

Medieval Rural Space and Agriculture: Research Currents and Task in Romania

; Iulian BÎRZESCU:

Un perirhanterion din templul M din Zona sacră de la Histria

; Livia BUZOIANU:

Inscripții inedite din Tomis și împrejurimi aflate în colecția Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța

; Costel CHIRIAC:

Un sigiliu inedit de kommerkiar din Develtos

; Costel CHIRIAC:

Vase antice de sticlă din Republica Moldova

; Victor COJOCARU:

Instituția proxeniei în spațiul pontic.

Câteva observații finale pe marginea unui proiect de cercetare

; Lucian MUNTEANU:

Considerații preliminare pe marginea lotului de monede de la Puiești

; Florina PANAIT BÎRZESCU:

Sculpturi neterminate de la Histria. Producții locale sau importuri nefinisate?

); Simpozionul internațional

4. Bonner Humboldt-Preisträger-Forum Herrschaft in der Antike – Praktiken und Diskurse

, Bonn/Germania, 8-12 octombrie (Victor COJOCARU:

Die Außenbeziehungen

der pontischen griechischen Städten als Forschungsthema

); tabăra Internațională de Arheologie BSUDRA: Black Sea-Unity and Diversity in the Roman Antiquity, Slava Rusă, 10-20 iulie 2014 (Costel CHIRIAC, Lucian MUNTEANU, Civic and Provincial Roman Seals found in Dobruja. Trade Connections Between Asia Minor and the West Pontic Area in the 4th cent. AD).

6. Comunicări la manifestări științifice naționale (diseminare). Au fost prezentate 2 comunicări, de către membri ai echipei și legate de obiectivele asumate în cadrul proiectului, la următoarele manifestări științifice naționale: Simpozionul „Prinții aurului și argintului la geto-daci”, Muzeul Brăilei, 1 august 2014 (Lucian MUNTEANU, Despre monedele de aur cu legenda Koson); Simpozionul Național „Cercetarea arheologică la Institutul de Arheologie din Iași - între cercetarea sistematică și săpăturile de salvare, Campaniile 2013-2014”, Zilele Academice Ieșene, Iași, 30 septembrie 2014 (Ștefan HONCU, Lucian MUNTEANU, Cercetări arheologice efectuate în anul 2014 în situl de la Ibida (Slava Rusă, jud. Tulcea) - sectorul Fântâna Seacă).

7. Publicații (diseminare). Au fost publicate un volum de autor (Victor Cojocaru: *Bibliographia classica orae septentrionalis Ponti Euxini. I. Epigraphica, numismatica, onomastica & prosopographica* (în continuare: *BCOSPE I*), Ed. Mega, Cluj-Napoca 2014, 560 p. + 1 CD) și două volume colective – *Die Außenbeziehungen pontischer und kleinasiatischer Städte in hellenistischer und römischer Zeit* (în continuare: *Außenbeziehungen*), editat de Victor Cojocaru și Christof Schuler, Ed. Franz Steiner, Stuttgart 2014, 312 p. (inclusiv 29 planșe și 14 hărți), respectiv *Interconnectivity in the Mediterranean and Pontic World during the Hellenistic and Roman Periods* (în continuare: *Interconnectivity*

), editat de Victor Cojocaru, Altay Coşkun și Mădălina Dana, Ed. Mega, Cluj-Napoca 2014, 708 p. (inclusiv 62 planşe). Ultimul conține lucrările simpozionului internațional din 8-12 iulie 2013, organizat în cadrul proiectului PN-II-ID-PCE-2011-3-0054. Apariția celor trei cărți cărți la o editură prestigioasă din străinătate, respectiv la o editură prestigioasă din România, acreditată CNCS, reprezintă finalizarea cu succes a celor mai importante obiective asumate în cadrul proiectului (vezi, mai jos, punctul B). Odată cu publicarea volumelor

BCOSPE I

[= P&M II] și

Interconnectivity

[P&M III] a fost continuată noua colecție –

Pontica et Mediterranea

(inițiată în 2013 odată cu apariția volumului

Poleis în Marea Neagră: relații interpontice și producții locale

) – menită să sprijine atât promovarea studiilor privind istoria antică, epigrafia, arheologia clasică, numismatica și iconografia în plan național, cât și o mai bună vizibilitate a rezultatelor obținute de cercetătorii români în plan internațional. În afară de volumul de autor menționat mai sus și a celor trei volume colective (

Poleis

,
Außenbeziehungen

și

Interconnectivity

) – însumând un total de 2044 pagini –, rezultatele cercetărilor desfășurate până în acest moment în cadrul proiectului au fost valorificate prin publicarea sau acceptarea pentru tipar a 47 studii și articole (dintre care 24 apărute în 2014), respectiv a opt recenzii critice de ample dimensiuni. Informațiile exacte în acest sens pot fi consultate pe pagina web a proiectului (www.ponticgreekcities.ro

www.ponticgreekcities.ro

, butonul „Publications”). Precizăm că în toate publicațiile raportate apare menționat numele finanțatorului și numărul contractului de finanțare după modelul: „This work was supported by a grant of the Romanian National Authority for Scientific Research, CNCS – UEFISCDI, project number PN-II-ID-PCE-2011-3-0054”.

8. Pagina web (diseminare). A fost actualizată în permanență pagina web a proiectului (adresa: www.ponticgreekcities.ro), care poate fi accesată în limbile română și engleză, și care conține informații despre proiect, despre membrii echipei și mai multe date relevante privitoare la activitățile desfășurate în cadrul proiectului. Adresa paginii poate fi accesată de pe toate motoarele de căutare consacrate (Google, Yahoo, Ask, Bing,

Duck Duck Go,

Yippy,

Dogpile, Yandex, The Internet Archive

etc.). Astfel, cele două meniuri principale au fost echipate cu butoanele de căutare

Publications

și

Useful

Weblinks,

fiecărei dintre ele corespunzându-i articole specifice în limbile română și engleză. Totodată, celelalte meniuri au fost îmbunătățite și completate cu fișiere noi (articole), traduse în limbile română și engleză (la meniul

Activities

vezi articolele

Symposium 2012

/

Simpozion 2012, Symposium 2013 – Timetable

și

Summaries

; la meniul

News

vezi articolele

Symposium 2015

, respectiv

Poleis, Außenbeziehungen, BCOSPE I, Interconnectivity:

Covers and Contents

). Responsabil cu actualizarea paginii web a proiectului este George Bilavschi. Butonului de căutare

Activities

i-au fost adăugate subdomeniile

Rapoarte de activitate 2011-2014;

extinderea accesului pe site de pe alte cel puțin 10 motoare de căutare precum AltaVista, Infoseek, Coozilla, Dogpile, Lycos, Metager, Mamma etc.; indexarea adresei site-ului pe pagini web de specialitate consacrate cum ar fi wihs.uwaterloo.ca, www.megarika.ro, arheo.ro, antichitate.myforum.ro, roman.yapoga.com, sistem.acadiasi.ro, uaic.ro, www.vebidoo.de, www.yasni.fr, en.cyclopaedia.net, spartokos.wordpress.com, www.bulentozturk.sakarya.edu.tr etc.;

update continuu a fiecărui meniu și sub-meniu; accesarea paginii web de către cel puțin 413 de vizitatori, fiind înregistrate peste 25 000 de vizualizări.

B. Obiective științifice individuale (descriem succint măsura în care au fost realizate obiectivele științifice asumate conform propunerii de proiect. Precizăm că informații mai detaliate, în acest sens, pot fi aflate pe pagina web a proiectului, acolo unde se află lista publicațiilor, date despre cele patru volume publicate și programul preliminar al simpozionului internațional menționat la punctul A 2, la care ar urma să fie prezentate rezultatele obținute și perspectivele cercetării).

· Obținerea unui tablou de ansamblu al relațiilor externe ale orașele grecești pontice prin cercetarea exhaustivă – repertorierea, cartografierea, comentarea – a informațiilor epigrafice și literare (Victor Cojocaru, Alexandru Avram, Livia Buzoianu, Mădălina Dana, Adrian Robu, Ligia

Ruscu). A fost finalizată studierea relațiilor extrapontice (cu orașe, regiuni și dinastii din afara arealului pontic, respectiv cu Roma), sub forma a 17 studii publicate, însumând 350 p., după cum urmează: **V. Cojocaru**, *Die Außenbeziehungen der griechischen Städte der nördlichen Schwarzmeerküste in hellenistischer und römischer Zeit auf Grundlage der epigraphischen Quellen*, în: *Außenbeziehungen*, p. 45-86; **V. Cojocaru**, *Statui sau portrete ca măsură de cinstitoare în inscripțiile onorifice din arealul pontic* *Observații preliminare*

, în: *Pontica* 46, p. 323-341;

V. Cojocaru

, *Ladung zu Opfer und Bankett als Auszeichnung der Fremde im pontischen Raum und der Pontikoi in der Fremde*

, în: *Studia Universitatis "Babeș-Bolyai"*, *Historia* 59.1, p. 334-344;

V. Cojocaru

, *Die Beziehungen der nordpontischen Griechen zu den außerpontischen Regionen und Dynastien, einschließlich der römischen Hegemonialmacht: Historiographische Übersicht*

, în: *Interconnectivity*, p. 73-96;

V. Cojocaru

, *Bibliographia classica orae septentrionalis Ponti Euxini. I. Epigraphica, numismatica, onomastica & prosopographica als erster Schritt eines Forschungsprojekts*

, în: *Classica et Christiana* 9.1, p. 43-55;

V. Cojocaru

, *Once more about Antonia Tryphaina*

, în: *Journal of Ancient History and Archaeology* 1.2, p. 3-8;

A. Avram

, *Die ‚Freiheit‘ von Tomis in der Kaiserzeit*

, în: *Außenbeziehungen*, p. 161-172;

A. Avram

, *La mer Noire et la Méditerranée: quelques aspects concernant la mobilité des personnes*

, în: *Interconnectivity*, p. 99-132;

L. Buzoianu

, *Éducation, culture et religion à la lumière de deux inscriptions inédites de Tomis et de son territoire*

, în: *Außenbeziehungen*, p. 141-160;

L. Buzoianu

, *L'espace ouest-pontique sous l'empereur Tibère à la lumière d'un décret inédit découvert en Dobroudja*

, în: *Interconnectivity*, p. 415-434;

M. Dana

,
Étudiants et enseignants du Pont-Euxin à l'étranger

, în: Außenbeziehungen, p. 121-140;

M. Dana

,
„Le banquet des sophistes”: représentation funéraire, représentation sociale sur les stèles de Byzance aux époques hellénistique et romaine

, în: Studia Universitatis “Babeş-Bolyai”, Historia 59.1, p. 345-371;

M. Dana

,
D'Héraclée à Trapézonte: cités pontiques ou micrasiatiques?

, în: Interconnectivity, p. 133-153;

A. Robu

,
Les relations de Byzance avec les cités du Pont Gauche à l'époque hellénistique: la guerre pour l'emporion de Tomis

, în: Außenbeziehungen, p. 19-36;

A. Robu

,
Byzance et Chalcédoine à l'époque hellénistique: entre alliances et rivalités

, în: Interconnectivity, p. 187-206;

L. Ruscu

,
Die Beziehungen privaten und offiziellen Charakters zwischen Einzelpersonen und Staaten in Bezug auf die westpontischen Griechenstädte in hellenistischer und römischer Zeit

, în: Außenbeziehungen, p. 87-120;

L. Ruscu

,
Becoming Roman? Shifting Identities in the Western Pontic Greek Cities

, în: Interconnectivity, p. 473-488. Tot aici s-ar raporta și volumul de autor BCOSPE I. Pentru etapa 2015 este prevăzută prezentarea a patru comunicări privind rezultatele obținute și perspectivele cercetării, precum și publicarea unui volum de autor (V. Cojocar).

· Identificarea unui posibil model de integrare a coastei de Vest a Pontului Euxin în cadrul Imperiului Roman (Florian MATEI-POPESCU). A fost finalizată cu succes cercetarea asumată în cadrul proiectului prin publicarea studiului *The Horothesia of Dionysopolis and the Integration of the Western Pontic Greek Cities in the Roman Empire*, în: Interconnectivity, p. 457-471. Pentru etapa 2015 este prevăzută prezentarea unei comunicări privind rezultatele obținute și perspectivele cercetării.

· Întocmirea unui studiu amplu privitor la producția și comerțul cu vase de sticlă în bazinul pontic în epoca elenistică și romană (Costel CHIRIAC & Sever BOȚAN). A fost finalizată cu succes cercetarea asumată în cadrul proiectului prin publicarea studiului *Roman Glass Vessels in the West Pontic Area (1*

st

-3

rd

Centuries CE). General Remarks

, în: *Interconnectivity*, p. 525-553. Pentru etapa 2015 este prevăzută prezentarea unei comunicări privind rezultatele obținute și perspectivele cercetării, precum și publicarea unui volum de autor (Sever BOȚAN).

· Întocmirea unui studiu amplu privitor la atelierele de producție a teracotelor în Marea Neagră în contextul coroplasticii elenistice, cu stabilirea relației între atelierele pontice și modelele din lumea egeeană (Iulian BÎRZESCU). A fost finalizată cu succes cercetarea asumată în cadrul proiectului prin publicarea studiului *Some Remarks on Hellenistic Terracotta Offerings in the Western Pontic Sanctuaries*, în: *Interconnectivity*, p. 269-280. Pentru etapa 2015 este prevăzută prezentarea unei comunicări privind rezultatele obținute și perspectivele cercetării.

· Întocmirea unui studiu amplu privitor la relațiile coloniilor pontice cu lumea egeeană reflectate în arta sculpturală (Florina PANAIT-BÎRZESCU), A fost finalizată cu succes cercetarea asumată în cadrul proiectului prin publicarea studiului *Wandering Cult Images between the Aegean and the Black Sea Cities in Hellenistic and Roman Times: from Dionysos Kathegemon to Dionysos Karpophoros*, în: *Interconnectivity*, p. 393-413. Pentru etapa 2015 este prevăzută prezentarea unei comunicări privind rezultatele obținute și perspectivele cercetării.

· Întocmirea unui studiu amplu privitor la circulația mărfurilor în vestul bazinului pontic, reflectată în descoperirile de sigilii „de tip comercial” în arealul orașelor grecești în epoca romană (secolele I-III d. Hr.), relevant pentru legăturile cu lumea micro-asiatică (Costel CHIRIAC & Lucian MUNTEANU). A fost finalizată cu succes cercetarea asumată în cadrul proiectului prin publicarea studiului *Trade Connections between Asia Minor and the West Pontic Area in the 4th Century CE. Some Sphragistic Considerations*, in: *Interconnectivity*, p. 299-330. Pentru etapa 2015 este prevăzută prezentarea unei comunicări privind rezultatele obținute și perspectivele cercetării.

· George Bilavschi și Diana Stah – prin asistența permanentă acordată directorului de proiect în probleme de management – au contribuit la buna desfășurare a celorlalte obiective și la crearea premiselor de a continua cercetările efectuate de toți membrii echipei într-un cadru mai larg. În acest sens, ne referim la posibilitățile de asigurare a continuității proiectului PN-II-ID-PCE-2011-3-0054 în programele specifice ale PC8 (Cooperare, Idei, Capacități, Știința în Societate) și la Dinamica Politicilor Europene în domeniul cercetării și impactul pe termen scurt și mediu asupra obiectivelor programelor de finanțare a științei. Deja au fost inițiate demersuri de colaborare cu unele instituții partenere din țară și străinătate în vederea aplicării unui proiect cu finanțare europeană, care ar putea propulsa într-un registru superior inclusiv direcțiile de cercetare asumate în cadrul proiectului actual. În același sens, contăm și pe colaborarea foarte bună pe care am avut-o până acum cu personalul din administrația Filialei din Iași a Academiei Române.

În concluzie, considerăm că – prin îndeplinirea în totalitate a obiectivelor propuse pentru etapa 2014 (corelate obiectivelor realizate la etapele 2011, 2012 și 2013) – am reuși să finalizăm cu succes obligațiile de cercetare asumate în atingerea scopului principal al proiectului nostru – publicarea unei sinteze colective care să poată da seama, într-o manieră mai complexă și mai convingătoare ca până acum, de contactele externe întreținute de comunitățile urbane pontice. Volumul de autor și cele trei volume colectiv menționate mai sus, la punctul A 5, credem că sunt cea mai bună dovadă în acest sens. Totodată, prin organizarea simpozionului internațional „Mobility in Research on the Black Sea Region (PN-II-ID-PCE-2011-3-0054 and PN-II-ID-PCE-2012-4-0490 to H2020)”, preconizat pentru etapa 2015, intenționăm să sporim vizibilitatea în plan internațional a rezultatelor cercetărilor desfășurate până în prezent.

Pentru mai multe informații legate de rezultatele cercetărilor desfășurate în cadrul proiectului PN-II-ID-PCE-2011-3-0054, a se vedea pagina web a proiectului (www.ponticgreekcities.ro).

Director proiect,

Dr. Victor Cojocaru